

İMAR VE ŞEHİRCİLİK DAİRE BAŞKANLIĞI

Tarihi Mekanlar ve Kent Estetiği Şube Müdürlüğü
2008

HAZIRLAYANLAR
Volkan Şenel, Seyfettin Karaosmanoğlu,
Zeynep Güney, Bahadır Yıldız

www.kocaeli.bel.tr

ORHAN CAMII (GAZİ SÜLEYMAN PAŞA CAMİİ)

ORHAN MOSQUE (GAZİ SÜLEYMAN PAŞA MOSQUE)

Izmit'i Osmanlı
Topraklarına katan
Orhan Gazi

Tarihçe

Izmit şehrine hakim bir tepede (Orhan Mahallesi), İçkale'nin içerisinde bulunmaktadır.

Camii, Orhan Bey'in oğlu Şehzade Süleyman Paşa tarafından 1332 yılında yaptırılmıştır.

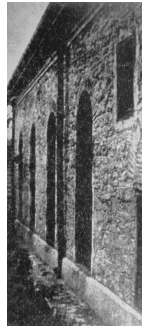
Izmit'teki Türk dönemi yapılarının en eskisidir.

Short History

The mosque is located inside the İçkale, on a hill overlooking İzmit (in Orhan District). The mosque was built by Orhan Bey's son Şehzade Süleyman Pasha in 1332. It is the oldest building in İzmit belonging to the Turkish Period.

Orhan Gazi'nin oğlu
Süleyman Paşa

The original construction inscription of the Orhan mosque was destroyed. The plate inscription which is in the peribolus section and which seems to have been built recently reads as follows:

“Gazi Osman Pasha, son of Orhan, and the conqueror of İzmit, and the conqueror of Hereke and the conqueror of Aydos and the conqueror of Kocaeli County, the year is 728, A mosque and a madrasah building”

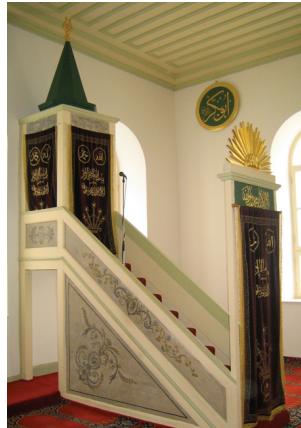
When the construction of the mosque was finished, a sermon was delivered with a sword in hand, in accordance with the traditions, and from then on imams continued to deliver their sermons this way. (According to Ottoman state traditions, the sermons delivered in places which were captured by war were delivered with a sword in hand. This tradition symbolized the conquest of that place.) Some sources state that this mosque was formerly a church; however, researches ascertained that the mosque had no relation to a church.

Orhan Camii'nin orijinal inşa kitabesi günümüze ulaşmamıştır. Harim kısmında bulunan ve yakın tarihlerde hazırlanmış olabileceği düşünülen, levha kitabe de şu bilgiler yer almaktadır.

“Fatih’i İzmit Gazi Süleyman Paşa bin Orhan ve Fatih’i Hereke ve Fatih’i Aydos ve Fatih’i Kocaeli Sancağı
Sene 728
Ben 'a camii şerif ve medrese
Sene 733

Cami yapıldıktan sonra töre gereği kılıçla hutbe okunmuş, o tarihten sonra her hutbeye kılıçla çıkılmıştır. (Osmanlı devlet geleneğinde savaşla alınan yerlerde hutbe kılıçla okunurdu. Bu adet fethi simgelemektedir.)

Bazı kaynaklarda yapının eski bir kiliseden camiye çevrildiği belirtilse de, yapılan incelemelerde caminin kilise ile hiçbir ilgisinin olmadığı tespit etmiştir.

Onarımlar

14. yüzyılda yapılmış olan cami; 19. yüzyılda (1843), 20. yüzyılda (1947, 1967, 1969, 2004, 2007) çeşitli onarımlar geçirmiş, orijinal yapıya göre birçok değişikliklere uğramıştır.

Restorations

The mosque, built in the 14th century, was restored in the 19th century (1843) and in the 20th century (1947, 1967, 1969, 2004, 2007), and many changes had been made in its original layout.

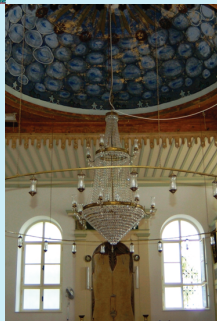

Caminin günümüzdeki hali, 1843 yılı sonrası Sultan Abdülmecid'in emriyle gerçekleştirilen onarım sonrası ortaya çıkan durumu yansıtmaktadır. Hünkâr mahfili, kadınlar mahfili, son cemaat yeri, kubbe, minber ve vaaz kürsüsü ona bu onarım sonrası yapıya eklenmiştir.

The present condition of the mosque reflects the state which was created following the restoration carried out upon the orders of Sultan Abdülmecid in 1843. The sultan's gallery; women's gallery, narthex, vault, minbar and the pulpit were added to the building during this restoration.

Mimari ve Teknik Özellikler

Kuzeybatı-Güneydoğu istikametinde dikdörtgen plana sahip olan caminin, beden duvarları kâgır tarzda yapılmıştır.

Caminin esas ibadet yeri olan harim kısmı, yapının en eski yeridir. Giriş kapısı üzerinde "Allah Teâlâ şöyle buyuruyor: Müttakilere (Allah'a karşı gelmekten sakınanlara) cennetlere esenlikle, güven içinde girin, denilir." (Hicr/46) ayeti vardır. Dikdörtgen planlı olan harimin kible yönü duvarında mihrap ve minber, kuzaydoğu duvarında vaaz kürsüsü bulunmaktadır. Harim kısmının ortasında ahşap bir kubbe yer verilmiştir. Tavan düz ahşap çitalıdır. Tavan ile kubbeyi ahşap saçaklar ayırmaktadır. Kubbe dört adet ahşap direk üzerine oturmaktadır. Caminin son cemaat yeri ahşaptır.

Kadınlar mahfili ve hünkar mahfili iki bölümden oluşmaktadır. Hünkar mahfilinin kadınlar mahfiline bitişik olan kısmı padişahın ibadet etmek için kullandığı, diğer kısmı ise padişahın dinlenmek ve diğer ihtiyaçlarını gidermek için kullandığı mekânlardır.

The women's gallery and the sultan's gallery consist of two parts. The section of the Sultan's gallery adjacent to the women's gallery was used by the Sultan to worship, whereas the other section was used by the Sultan to rest and for other purposes.

Architectural and Technical Features

The mosque, which is positioned in the northwest-southeast direction, has a rectangular layout, and its main walls are built in the brick fashion.

The peribolus section, which used to be the mosque's main worshipping area, is the oldest part of the building. Over the entrance door, a verse from the Quran is inscribed: "God says: The righteouses' shall be told "Enter ye here in peace and security." (Al-hijr/46). In the kiblâh wall, there is a mihrab and minbar; in the northeast wall, there is the pulpit. There is a wooden vault over the middle of the peribolus section. The roof is made of flat laths. The roof and the vault are separated by wooden fringes. The vault rests upon four wooden pillars. The narthex of the mosque is also wooden.

Süsleme Unsurları

Caminin harım kısmında; kubbe içerisinde ortada güneş ışınlarını andıran çizgiler, ışınları sınırlandıran rozetler, rozetlerin çevresinde de farklı büyüklüklerde elipsi andıran şekiller yer almaktadır. (Bu bezemelerin 20. yüzyılın başında iki denizci eri tarafından yapıldığı rivayet edilmektedir.)

Ornamentations

In the harim section of the mosque, there are lines in middle part of the vault which resemble rays of sun. There are badges which limit these sun rays. There are also elliptical forms of different sizes which surround these badges. (It is told that these ornamentations were made by two sailors at the beginning of the 20th century)

Yuvarlak kemerli mihrabın üst kısmında yeşil zemin üzerine yazılmış "Zekeriya mabedde namaz kılarken melekler ona seslendiler"(Al-i İmran/39) ayeti vardır. Mihrap nişi içerisinde perde biçimli motif ve ucunda kandil görülmektedir. Minber, yan aynalık ve korkuluk kısımlarındaki süslemeleriyle dikkat çekmektedir. Süslemeleri barok tarzda, bitkisel karakterlidir.

In the upper part of the altar which has a round archway, there is a verse from Qoran written on a green background which reads "While Zakariyah was standing in prayer in the chamber, the angels called unto him." (The House of Imran/39) Inside the mihrab, there is a curtain-shaped motif and a pilot light on its tip. The ornamentations on the minbar, the side panel and the guardrail are spectacular. The ornamentations are in baroque style, and natural in character.

Minare

Caminin minaresinin orijinal haliyle ilgili elimizde fazla bilgi bulunmamaktadır. 19. yüzyılda yenilenen minare, 1945 yılında yıldırım düşmesi 1999 yılında da deprem felaketi sonucu zarar görmüştür. Günümüzdeki minare ise 2007 yılı onarımında yaptırılmıştır. (19. yüzyıl özelliklerini yansıtmaktadır.)

Minaret

There is not much information regarding the original look of the mosque's minaret. It was renovated in the 19th century. It was damaged after a lightning struck in 1945 and the earthquake in 1999. The current minaret was built during the renovation carried out in 2007 (It bears 19th century characteristics).

Orhan Camii'nin, Sultan Abdülmecid dönemi ta'lik hatlı onarım kitabesi günümüzde Kocaeli Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde sergilenmektedir.

*Güçün-i al-i Osman Hozret-i Orhan'ı
zişanın
Vezir erşed-i evlâdı bu paşy-ı ekvâd
Müşerref olduğu dem hak-i pâyinden ser-
i izmîd
Bu hâlâ camii bâlâya itdi sıdküle is'ad
Rıza Paşa görüb emr-i ibadedde bu hâlat
Tutub destin hûlâsiyle kıyame eyledi idad
Yine tecdedi kendi zat-ı zîşanın idüp
me'mur
O da âyine imtisal eyledi hem-çün dil-
nihâd
İde emr-i şehrin şâhını Allah müstevfa
Namaz-ı abidin oldukça minhac ı dil-i ibâd*

The restoration epigraph belonging to the Sultan Abdülmecid period and which is written in the Persian style is exhibited in Kocaeli Archaeology and Ethnography Museum. It reads as follows:

*Cahidü fi sebl'i-Allah hem nâm emîn-ullah
Süleyman-ı gazâ-piše idüp müşrikleri
Mürûr-i vakte ile az kaldı kîm ol mâbed-i'ulvâ
Ruku ü secdeye müşerref taharrikle ola mu'ad
Kı yani sevk-idüb 'zill-i Hüda' Abdülmecid Hân'a
Kemal-i ihtiyacın ol makamın eyledi irad
Ve rûbte-i sâye-i şâhânesinde oldı müstahkem
Metanetle görönlür zan ederler beyza-i tûlad
Hitâmında yazub idârih-i tâmin hame-i zâlik
Mu dilcâ ma'bedi' Abdülmecid Hân kıldı nev-burâyâd
1259 (M.1843)*

Hazire

Caminin güneydoğusunda bulunan hazirede, caminin imamları, imam yakınları, eskiden bulunan medresenin müderrisleri ve Nakşibendi Tarikatına Mensup bazı şeyhlerin mezarları bulunmaktadır.

Enclosed Graveyard

In the enclosed graveyard located in the southeast of the mosque, the imams, relatives of imams, the teachers of the madrasah, and some of the sheikhs of the Nakşibendi Order are buried.

